

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELRLŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Farizeuskodás.

— szeptember 3.

Egy nagygyűlés és egy iránybeszéd: ez a magyar gazdaságpolitikai élet legújabb eseménye. A Magyar Gazdaszövetség Veszprém városában kongresszust tartott s ez alkalomból Darányi Ignác volt földmívelési miniszter, mint a szövetség elnöke hatalmas dikeziót vágott ki a gazdaszövetség céljairól. Mondanunk sem kell, hogy az a dikezió jottányit sem tér el a hasonszorú irányszónoklatoktól, amelyekkel az utóbbi években az ország különböző pontjain különböző közgazdasági kapacitások traktáltak a közönséget. Alfája és omegája ezeknek a beszédeknek ugyanaz: meg akarják menteni a szegény embert, a parasztot, a kisgazdát, a munkást és mindenkit, aki az ekeszarva körül foglalatoskodik. Mert az még sem járja, hogy az ember szeretetről, amelyet oly szigoruan rendel a biblia és amelyről annyi szépet prédikálnak a templomban a papok, senki sem akar tudomást venni ebben az országban. Még a hitbizományosok és a latifundiumok

urai sem, akiknek pedig — mint Darányi azt megállapítja — elegendő vagyont adott az Uristen. Olyan unalmasan hosszúak a téli esték, hangsúlyozta a volt miniszter, olyan szent kötelessége kivenni a részét mindenkinek a szeretet munkájából s még sem közelednek egymáshoz a jó emberek, a hosszú estét nem használják föl felebarátaik érdekében. Pedig olyan könnyen meg lehetne találni az utat a szegény ember szívéhez, — véli az illusztris szónok — csak keresni kell.

Mi meg azt mondjuk, hogy ezt az utat ugrással nem lehet beérni. Előbb egy másik utat kell megjárni és ez: a szegény ember zsebéhez vezet. Mihelyt e zsebből nem hiányzik a száraz kenyérre valón kívül a husra való költés, mindjárt megnyílnak a szívek. És lesz annyi emberszeretet, hogy erről többé se kisgyűlésen, se nagygyűlésen, se szószéken, se tribünön nem kell prédikálni. Mert értsük meg már egyszer: tett kell és nem szavalás, a szeretet fája pedig a jólét földjéből nő ki.

Az agráriusok humbugizálásá-

tól hangos az ország néhány esztendő óta. Egyre-másra alakítják az egyesületeket, szövetségeket, gazdaszövetségeket, szövetkezeteket, izgatnak, agítálnak, prédikálnak, de a népmentés viharágyuinak szertelen puffogása csak nem akarja elűzni a nemzet egéről a sötét fellegetek. Évről-évre fogynak a magyarok a saját hazájukban és évről-évre veszedelmesebben fogynak, mert nem kapnak munkát, vagy a munkájuk után nem tudnak megélni. Mi még nem láttunk olyan agráriust, aki úgy akarta volna megmenteni a saját földjét munkáló szegény népet, hogy fölemelte volna a munkabéréit, kényelmes, egészséges lakásokat építtetett volna a számára és közelebb vezetne volna a kultura forrásaihoz, hogy emberi méltóságának tudatára ébredjen. Pedig az lenne ám a „mentés“, az igazi „szereget munkája“, amit Darányi Ignác olyan kenetteljes hangon köt a lelkére érdemes gazdatársainak.

A frázisok tömkelegében, amelybe a veszprémi beszéd minden gondolata belevész, nem kerülte ki figyelmünket az a kijelentés, hogy Darányi Ignác a gazdatársadalomra váró

Lyuk a felöltőn.

Irta: **Damó Oszkár.**

Az ember, Szücs Zakar, ahogy öltözik a házban, kihuzta az almárium középső fiókját, mert ebben van az ünneplő gunya, ami szép, kék posztóból való. Az semmit se tesz, hogy nem mostani szabásu, mert a ruha még most is szép, habár az is igaz, hogy Szücs Zakar ebben a gunyában esküdött örök hűséget a feleségének. Az pedig ezeknek előtte 18 évvel történt.

Tehát a gunya is 17 éves, ámbár nem látszik meg rajta az idő nyoma, mint a gazdáján. — Itt alighanem fordítva következett be a szabó ama kívánsága, hogy az ember maradjon, a ruha szakadjon. A ruha nem szakad, mert ritkán kerül rá alkalom, hogy fölvenné Zakar. Azonban a gazdája nem éppen a legjobb sorban van. Az ember még fiatal, alig 46 éves, de már is kezd kopaszodni. Sorvasztó betegsége kinozza, de ő azt hitette elmagával, hogy neki kutya baja sincsen. Pedig hát érzi belől, hogy nyomja valami a mellét... A lélekzete akadozó. Amugy a baj nem nehéz, de biztos. Nem sokáig bírja elhuzni. Ezért lenne

hát igaz, hogy a szabó kívánsága fordítva akar bekövetkezni. De mégis az lesz az igazság, hogy ha valaki igaz szívből fohász-kodik, a kívánság igen csak teljesül. Lehet, hogy az a bizonyos szabó is igaz szívből fohász-kodott, aki Szücs Zakarnak megvarrta ezt a kék posztóból való vlogény ruhát. Ezt azért mondom, mert ahogy Zakar magára vette a nadrágot, meg a kis mellényt, a felöltőjét az ablak felé tartotta, hogy a világosság jobban rá essen. Szépen megsimogatta s azután így tett:

— Nini...
Avval megint az ablak felé tartotta.
— Ejnye! ejnye!
Az asszony jött be a házba. Zakar oda rézett, hogy kijött be az ajtón. Mondja a feleségének:
— Nézd mán asszony.
Nyujtotta a felöltőt az asszony felé.
— Mit néztek rajta?
De azért nézte, bár voltaképpen nem tudta, hogy miért.
— Tán baja van?
— Lyuk van a háta közepén a felöltőnek.
Ez igen nagy szomorúsággal volt mondva. Mert baj is az ilyesmi esemény.

Lyuk a felöltőn. Más ember ezen nem igen sokat évődik, ámbátor más embernek is baj. De Szücs Zakarnak még nagyobb baj, mert hát nem igen hamar lehet másikat csináltatni, mint ahogy gondolja az ember. Itt foltozni kell a gunyát, akár ünneplő, akár hétköznapi. A hétköznapi gunyán senki se veszi észre a foltot. Azonban, ha már ünneplő a ruha, akkor legyen kifogástalan.

— Kirárgta az egér, — beszélt az asszony.
Biz az ugy volt, és hozzá nem is kicsit, és éppen a felöltőt birta közepén a háttátnál.
— Csináltasson kend másikat.
— Másikat? — ütődik meg Zakar. Néz maga elé, aztán a felöltőre, majd az asszonyra. Azt akarja mondani, hogy nincsen miből, de az asszony megint mást mond.
— Vagy fódóztassa kend be.
— Az ám, — kap a szón az ember. — Csakugyan igazad van.
Igy azonban megint gondolkodik, mert ámbár be lehet foltoztatni a felöltőt, — ha mindjárt nem is olyan lesz az, mint azelőtt, az a kérdés honnan hozza el az ember a foltozásért járó krajczárt. Mert ámbátor sokba nem kerül, de azért mégis gond a

Tennis-ruhák tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

nagy humanitárius munkában számít a lelkészekre és a tanítói karra, mert — ugymond — a főtisztelendő lelkész és tanító urakat a magyar gazda legönzettelenebb munkatársainak tekinti. Aki ismeri a fogyasztási szövetkezetek szervezetét és működését és tanuja volt annak, mikor a falusi pap a szövetkezeti szatócsboltban pálinkát mér és kenőcsöt ad a gyűlölködő jelszavakkal becsalogatott kundsáftnak, az előtt nem lehet közömbös a kegyelmes ur szózata. Mert ha ő egyfelől továbbra is kijelöli ezt a szerepkört a „főtisztelendő lelkész és tanító urak“-nak, másfelől élénken tiltakozik az „ekszkluzív osztályérdeket rideg önzéssel képviselés“, valamint a felekezeti gyűlölség vádjá ellen, ne várja, hogy bárki is komolyságot tulajdonítson nagyhangú kijelentéseinek. A fogyasztási szövetkezetek rendeltetése, bevallott és be nem vallott céljai sokkal inkább tudva vannak a magyar közvéleményben, semhogy azzal itt bővebben foglalkoznunk kellene. De minden jó izlés tiltakozik az ellen, hogy a fatusi pap az oltár mellől, a tanító a katedréről kisiessen a nép közé s azt az agráriusok felekezeti gyűlölködést terjesztő maszlagjával rosszhiszeműleg félrevezesse. Se papnak, se tanítónak nincs helye az ilyen agitációkban, amelyek hangzatos jelmondatokkal a legtermészetesebb öncélokot szolgálják.

Legyen vége a farizeuskodásnak. Ha szociális bajokat akarunk orvosolni. A szeretet, a munka megbecsülésénél kezdődik s ezt a szeretetet a magyar agrarizmus nem gyakorolja. Ha majd a földművelési miniszter statisztikájában azt olvassuk, hogy a mezeli munkásoknak többnyire nevésegesen csekély béreit a hitbizományosok, latifun-

diumosok, nagy- és középirtokosok méltányosan fölemelték és a magyar parasztot szármalmas jobbágyi állapotából kisegíteni igyekeznek, magunk fogunk rámutatni az agrárpolitika áldásos gyümölcseire. De a politikai álszenteskedést takarogni bűn. Még akkor is, ha ez egy nagystilű ünnepi oráció puffogó frázisai mögé rejtőzik.

Kitünő diákok.

— szeptember 3.

A kultuszminisztérium hivatalos lapja félezerrel több, egész pontosan — mint azt tegnap közöltük — ötszázötvennyolc nevet közöl. Kisasszonyok és ifju emberek neveit foglalja magában ez a nem mindennapi érdekességű közlemény. A közölt nevek egyetemienk és főiskoláinkban kitüntetéssel tették szigorlatot s így jutottak ahhoz a dícsőséghez, hogy nevük a hivatalos újságban, a legtöbbször bizonyára ezuttal először kerül a nagy nyilvánosság elé. A kitüntetteknek majdnem fele, a budapesti egyetemről került ki; de nincs mit szégyenkeznie az alig csak harmincz éves kolozsvári egyetemnek sem a maga száznegyvennyolc kitünő növendékével. A vidéki jogakadémiákon százhatszáz, a budapesti politechnikumon, mely kizáróan műszaki, tehát reális életpályákra képesít, tizenkilenc a kitünő diákok száma. Ezt a számot, ha azt hinnők, hogy a kitünő diploma csak azoknak jut, akik az élet rostjában is a legjobban beválnak, kicsinynek tarthatnók. Ebben az esetben, amire az élet azonban majdnem mindig rácsúfol, a kitünő politechnikusok kicsiny száma azt is bizonyítaná, hogy nálunk még mindig nincs kellő fogékonyság a reális élet szükségletei és feladatai iránt.

A dolog azonban nem így áll. Ma már nem az az axióma, hogy született jogásznemzet vagyunk, nem igazabb és nem alaposabb ama más axiómánál, hogy: Extra Hungaricum non est vita, hogy: Magyarország határaitól nem élet az élet. Ifjúságunk ma már nem tartja minden más pályánál különbnek, a boldogulásra biztatásnak a jogi pályát s ha jogászt mégis tulprodukálnak, annak egyéb az oka. Különben nemesak a jogi pályán van nálunk

tulprodukczió, hanem minden más pályán, amely értelmi, intellektuális természetű s bizony nem nagy vigasztalás nekünk, hogy ez így van világszerte mindenütt, ha tán nem is annyira, miat nálunk Magyarországon.

Mint hogy főiskoláinkon még mindig jogászok vannak a legtöbbször, csak természetes, hogy kitüntetést is legtöbbször a jogászok közül kaptak. Aránytalanságról vagy egyoldalúságról azonban méltányossággal itt sem panaszkodhatunk. A teológusok, filozófusok, orvos-doktorok s a gyógyszerészek is megkapták a kitüntetésből a maguk aránylagos részét, ami arra bizonyos, hogy a markásabb tehetségek, az átlagosnál nagyobb munkabírás és szorgalom, a tudományos színű és természetű pályákon elég egészségesen oszlik meg. Ez az arányosság pedig nem bözömbös dolog nekünk, hogy szabatosabban beszéljünk, jövendőknek. A mikor az ifju ivadék kiválóbb tehetségei tömegesen egy pályára vetik magukat, nemcsak azt a harmóniát zavarják meg, amelyre a társadalomnak szüksége van, hogy egészségesen fungálhasson, hanem megcsappantják a maguk boldogulásának esélyeit is.

Csak pár esztendőszokás, hogy a kitünő diákok névsorát évről-évre hivatalosan nyilvánosságra adják. Külföldön valami ehhez hasonló szokás már régi keletű. A francia főiskolák az iskolaév végén nyilvánosan jutalmazták meg a kitünő diákokat s ott erre a kitüntetésre pályázni lehet és pályázni kell. Hogy pedagógiai szempontból általában üdvös-e ez a szokás bárminő formában is, azt most ne fesszeggünk. Ha a kitüntetettek csupán a hivalkodás ösztönöznék arra, hogy társaik sorából kiválasszanak, ha, amint nevük a hivatalos lapban megjelent, re bene geszta hátat fordítanak a tanuláshoz s a haladásnak, úgy azt mondanók, amit Kátó mondott Karthágóról, hogy okvetetlenül eltörölné. Higyjük azonban, hogy ez a szokás a természetünkben rejlt hiúságot, a haladásra okvetetlenül szükséges becsüvésért csak a szükséges mértékben tüzei s akkor nincs benne semmi kárthatandó, hogy a kitünő diákok neve nyilvánosságra kerül. Ami életmódunk úgy is főként abban különbözik apáink életmódjától, a sokszor és sokat dícsőített régi jó időkötől, hogy minden eszeikvésünk a nagy nyilvánosság előtt történik. Ebből a jóból miért ne juttathatnánk aránylagos részt az ifju ivadékoknak is? Annyi haszna talán van, ha egyik nem volna is, hogy a kiválóknak jól esik kiválóságuk nyilvános dokumentálása.

A japánok Liaojangban.

szept. 3.

Mesebeli hősök esodatevő hőstettei az oroszokat kizavarták Liaojangból. A japán dícsőség hármassága: Kuroki, Odu és Oku Mukdenig veri Kuropatkin, aki líheg és fegyesikorgatva átkozza baleszerenésének csillagát. A japán fegyverek győzelmén az ámulat tejjessé lesz s a modern stratégiát új ösvényre tereli. Azt olvassuk ugyanis Kuropatkin egyik jelentésében, hogy a japánok különös harcmodora volt jó részben oka annak, hogy az oroszok eredeti haditervüket megváltoztatva Mukdenig s esetleg Karbinig vonulnak vissza.

Különös harcmodor! Mit jelent ez? A különös harcmodor eredményeket mutat föl: tehát jó harcmodor. Talán exotikus, talán szokatlan egy kisse, de az orosz vezérkar keserűen tapasztalja, hogy kitünő és ha eredményt akarnak végre Pétervárot bejelenteni, az orosz haderőt ehhez a taktikához kell hozzászoktatni.

S ha megtörténik a világ-csoda, hogy Oroszország vesztes lesz ebben a küzdelemben, egy okban keressük: hogy százezrek szellemét csak úgy parancsszóra megváltoztatni nem lehet. Az oroszok taktikája ismeretes: az erőn és a tömegén épül. De felmondja a szolgálatot és megbicsaklik, mi

ára előteremtése. Szegény embernél a krajczár is hatos számba vevődik.

Zakar arra a gondolatra jön. Így nem fölötökönözik reggel. Ki lehet birni enni valót nőtől délig és a szabónak is becsülettel megfizetődik a foltozás ára. De hát az is kérdés, hogy kivel, melyik szabónál tünthessék el a lyukat. Drága szabóhoz nem érdekes menni, mert akkor az ebéd pénze is rá kell a foltoztatásra.

A szabóba jut Zakarnak, hogy van ő neki egy jó szomszédja, smolyan varróember. Szabó! Az bizonyosan olesóért megcsinálja a felöltőt.

Fogja magát Zakar, átbállag a szomszédhoz.

— Dicsértessék.
— Mindörökké.

...B beszél arról, arról, mindenféléről, hogy hát milyen az idő, de meg aztán, hogy sok-e a munka... És amikor mondja azt a szomszéd a szabó, hogy van, kerütköznek, Zakar oda tartja elé a lyukas felöltőt.
— Ehun-é. Nézze kend mán, kend ért hozzá.

A szomszéd nézi.
— Főtozni köll.
Mónnyiert csinál kend?
— Két hatos.

Szóltanul veri ki a pipáját Zakar. Kévs ideig hallgatnak. Azután megindul a beszéd, de másról. Nem a foltozásról. Be-

szelgetés után, amikor már hazafelé gondolta magát Zakar, imbolyogva állt a ház közepin.

Nézett a szabó a szomszédra. Az arca szomoruan sápsádt volt s a tekintete busan meredt a szomszédra. Melléből nehéz hörgés jött fel...

— Nem lehet ócsóbban?

A szabó néz maga előtt s intén

— Adja könd ide no... Látom, kend, szögény embör...

Ez a szó mindent megmagyaráz, hogy nem kell fizetni. Zakar ezen szerföltött megörült. Az arca vidámabb lett s nézése urára nem volt oly szomorú!

— Megcsinálom...

Legyintett a kezével a szabó: Zakar pedig elgondolkodott, hogy nini, édes Istenem, milyen jó szive van ennek a szomszédnak: ingyen foltozza meg a felöltőjét. Amikor elkészönt, jóleső érzés fogta el a szabót, ahogy utána tekintett...

Szücs Zakar pedig örömmel ment az uton haza felé, bár egy kicsit köhögött, az igaz. Otthon aztán újságotla a feleségnek, hogy nem sokáig lesz már lyuk a felöltőn. Becsinálódik: azonban ingyen... És köhögött hozzá... Azt is mondta, hogy a szomszédjuk igen jó lelkü ember.

helyt hasonló erővel áll szemben. Az orosz tábornok urak ezt a csekélységet számításán kívül hagyták s az örökös visszavonulásnak most az az eredménye, hogy rettenetes vérengzés és dúló csaták után a japánok bevonultak Liaojangba.

Remegve várták ezt a hírt Péterváron és aggódva Tokióban. Liaojang bevételének dokumentuma a japán hadsereg főlényének s annak a reménynek, hogy a háború szerencse csillaga végleg hozzájuk pártol. Oroszország ereje, most már kiviláglik, nem végtelen tenger, amelyből meríteni szakadatlanul lehet. Az a 200.000 ember, mely most megtépázva, véres fejjel fut Mukden felé, hatalmas tényezője volt a hadiszerencsének s szétverése egyetlen értékű egy veszített háborúval. Tudják ezt Péterváron, habár nem akarják bevallani; tudják azt Tokióban, habár ujongva nem hirdetik.

Nem akarjuk Liaojang bevételének azt a fontosságát tulajdonítani, amely őt bizonyára megilleti. Csak figyelmébe ajánljuk azoknak, akik a háború egyes fázisait éberen szemmel tartották, hogy az orosz jelentések hetek óta egy nótát fújnak: Kuro-patkin Liaojangot megvédelmezi. S most minden hivatalos jelentés daczára Kuro-patkin faképnél hagyta Liaojangot, azzal a sietséggel, mely nem éppen kiesztelt haditerve eredménye. Tehát csatát veszített, véres csatát.

A japánok pedig száguldanak tovább, Mukden felé. Reggel ragyogva kél fel a nap s este véreborultán száll alá. S mikor az éj holló szárnyaival ott lebeg a csatamező felett: haldokló japán s utolsó hörgő orosz epedve keresi azt a csillagot, melyet a hadiszerencse csillagának neveznek s amely láttán a vérözönnek, sápadtan rezzket az égen.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Lelkészképeségi vizsgák. Az év. ref. lelkészképeségi vizsgákat szeptember 14. és 15-én tartják meg a főiskola kis tanácstermében. Jelentkezhetni egy nappal előbb kell. A vizsgáló bizottság tagjai: Széll Kálmán, Zsigmond Sándor, Doroghy Lajos, Dávidházy János, Benesik István és Görömbey Péter esperesek.

Theológus utazási ösztöndíj. A Nagy József ösztöndíj bizottság holnap délután 3 órakor tartandó ülésében dönti el, hogy melyik végzett theológus kapja meg az 1904-5. iskolaévre ezt a külföldi tanulmányutra szánt ösztöndíjat.

Tanítóképeségi vizsgák. A főiskolán ma fejezik be az őszi tanítóképeségi vizsgákat, melyek negyednapja tartanak. A vizsgálatra ötven vidéki tanító jelentkezett.

Hazaérkezett lelkészek. Könyves Tóth Kálmán és Jánossy Zoltán ref. lelkész Feketehegy fürdőből visszatértek s hivataluk vezetését átvették.

Szabadságolt jogtanár. Dr. Haendel Vilmos jogakadémiai tanár szeptember hónapra szabadságot kért, hogy megrongált egészségét helyreállítsa. — Az előadásokat Haendel csak október elején fogja megkezdeni.

A cégértársak mint virilisták.

— Érdekes jogi kérdés. —

— szeptember 3.

Avarfy Ferencz dr. ügyvéd, aradi törvényhatósági bizottsági tag nagyon érdekes

főlebbezést adott be az aradi virilisták névjegyzéke ellen. A nagyérdemű jogi kérdést, amelyet a főlebbező fölvet, valószínűleg Debreczenben is föl fogják vetni s ilyen módon itt is alapos bonyodalmakra lehet kilátás.

Avarfy ugyanis a közigazgatási bíróság döntéseire hivatkozva azt akarja kimutatni, hogy a kereskedelmi cégek tagjai cég adója révén nem lehetnek virilisták, tehát azokat ki kell hagyni a névjegyzékből.

A közigazgatási bíróságnak van is két döntése, amely ilyesmit mond:

Az egyik az 1897. évi 1599 K számú döntvény, amely így szól:

A kereskedelmi cég által fizetett adó, vagy ennek valamely hányada a cég tagjainak saját nevük alatt fizetett adójába a törvényhatósági legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál be nem tudható.

A másik döntvény ugyanez évtől való s az 1823. K. számot viseli. Ez a következőket mondja ki egy konkrét eset révén:

A legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének megállapításánál csak oly állami adók vehetők számításba, melyeket az illetők saját személyükben s nevük alatt, saját vagyoniuk vagy jövedelmük után fizetnek, illetőleg, amelyekre az 1886. évi XX. t.-cz. 76-ik §-ának kedvezménye kiterjed.

Van azután még egy közigazgatási bírósági döntvény, amely szerint részvénytársaságok vagyona és jövedelme után a cégvezető nem gyakorolhat virilis jogot.

Mindez nagyon érdekes dolog, de nem igazságos. Debreczenben is évek óta az igazoló választmány arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy miután az eddigi gyakorlat állandóan a mai irányelvek szerint állapította meg a virilisták listáját, amelyek mindannyiszor jóváhagyattak; a jövőben se tér el ettől. Kérdés azonban, hogy az idén főlebbezés formájában nem merül-e föl a kérdés.

Furcsa is lenne, ha valaki saját vagyona vagy jövedelme után, mert történetesen egész vagyonával egy cégnek tagja, vagy a cége nem a maga nevét tünteti föl, ne gyakorolhassa a törvényben megállapított virilis jogot. A cég, ha nem részvénytársaság vagy szövetkezet, ilyen nézőpontból jogi személynek nem tekinthető s akik annak a cégnek tulajdonosai s a cégben birt vagyoniuk után a virilis jog őket megilleti, ebből a jogból ki nem rekeszthetők.

Debreczen város haladása.

— Egy fővárosi lap Debreczenről. —

— szeptember 3.

Az utóbbi időben a fővárosi sajtó megleg érdeklődéssel viseltetik Debreczen város iránt.

Minden alkalmat megragad, ha a város fejlődéséről, haladásáról van szó és szimpatiával, meleg szavakkal emlékezik meg azokról.

A „Magyarország“ mai számában szintén hosszabb közleményt szentel Debreczen városának. Ime a közlemény:

A napokban Kassa szabad királyi város haladásáról olvastunk. Örülünk, hogy most hasonló kedves dolgot írhatunk Debreczenről, az északkeleti Alföld metropolisáról. A város huszonöt év alatt rohamosan fejlődött és ma már a modern városok között méltó helyet foglal el. Haladását nagyrészt polgárai áldozatkészségének köszönheti.

Debreczen, mint minden alföldi város, lassan emelkedett ki megszokott köréből. Amde polgárai kibontották a haladás zászlóját. A ridegnek és számítónak hitt debreczeni polgár megértette a haladás eszméit és nem zárkózott el azon tervek megvalósítása elől, amelyek nélkül nem emelkedhetett ki a szürkeségből. És alkotásai annál becsesebbek, mert ezeket óriás részben pusztán a maga erejéből hozza létre.

Mig más városok állami segítséggel illeszkednek be a modern városok közé, addig Debreczentől az állam szakadatlanul áldozatokat követelt. Modern kaszárnyákat épített a hadseregnek és ezen célra hozott áldozatai milliókat képviselnek. Felépítette annak idején a pazar szépségű királyi tábla palotáját, a királyi törvényszék otthonát, a Kossuth utcái templomot, mesés szépségű két bérházát, a város minden részén iskolákat. Kibővítette a városi színházat és fejedelmi adománnyal járult ujabban a róm. kath. főgimnázium építéséhez.

Mindezek természetesen oly mértű áldozatok voltak, amelyeket még Debreczen város jövedelme sem birt meg és így kénytelen volt kölcsönhöz folyamodni. Ennek daczára a város nem állott meg a haladás útján. Éppen most határozta el tizenhét millió korona felvételét. Ezen összegből kifizeti régi törlesztéses és folyószámlakölcsönét, vízvezetékét és csatornát épít, kultúrpalotát emel, rendezti a temetőt és a felekezetek segélyezését, új városi színháznak teszi le alapját és több oly munkát végez, amely a haladás útján előre viszi Debreczent. Most épül és immár tétő alatt van ipariskolája, nők és férfiak részére berendezendő szegény- és árvaháza, óriási összeget költ utca-övezésre és az általános világításra, sőt tervbe vette a helyi vasútnak villamosüzemű berendezését az esetre, ha sikerülne a vállalatot megvennie.

Debreczen haladása, erősödése, fejlődése annál öröndetesebb, mert színmagyar város. Magyar a nyelve, szelleme, gondolkozása és szívének minden dobása. A fejlődés azonban itt is hozott létre oly dolgokat melyeket azelőtt a debreczeni ember nem ismert. A napról-napra növekedő kiadást a város házipénztára nem bírta meg. Pótadót kellett tehát kivetni. Ezt a polgárság eleinte nagyon zokon vette, de csakhamar belátta, hogy nagyobb arányú fejlődés anyagát áldozatok nélkül képtelen kivánság.

Egyéb tekintetben is változott a régi helyzet. Piacza megdrágult elannyira, hogy a budapestivel vetekedik. Kis emberek megélhetése ma nagyon nehéz Debreczen-

Törlesztéses

és egyéb kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl ki

Hartstein Kálmán

Debreczen.

jelzőlog kölcsön irodája Piac-utca 83. szám

bén. A lakások drágák és a tisztviselők lakáspénze oly csekély, hogy említésre sem méltó. A piac drágasága pedig a hosszas szárazság alatt oly magasra emelkedett, hogy a burgonya métermázsája tiz koronára szökött fel.

A régi Debreczen elűnt, csak polgárainak józansága, munkássága, takarékosága és áldozatkészsége maradt meg. Ma Debreczen küzd a terhekkel, jóllehet, fejlődési vagyona van, de a nagy kiterjedésű Hortobágy hasznosítása esetén rendbe jönnek ügyei és saját önerejéből építheti a kultúra és emberszeretet alkotásait.

NAPI HIREK.

— Vasárnapi istentiszteletek.

Holnap az összes református templomban urvacsoresztás lesz. A nagytemplomban predikál Dicsőfi József, agendázik Lovag Csiky Lajos tanár. Kistemplomban Biró Ferencz, agendázik Uray Sándor. Újtemplomban K. Tóth Kálmán, agendázik Sáfrány Lajos. Ispótyai templomban Szele György, agendázik Nagy József tanár. Csapókerüi imaházban predikál és agendázik Kovács János. A szegényházban predikál és agendázik Hajdu Zsigmond püspöki tikkár. Az istentiszteletek holnap, mint mely pünk. u. a 15. vasárnap, a r. kató. templomban a következő sorrendben tartatnak: D. e. 6 órakor esendes sz. mise, tartja Ruszka Zoltán. 7 órakor misézik Pák Emil, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár veni sanctét tart a főgimnázium növendékei részére. 9 órakor ünnepélyes nagy mise, melyet dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost-plébános mond segédlettel, utána Nyári Ignác szent beszédet tart. Háromnegyed 11 órakor sz. mise a Svetits zárda és az összes elemi iskolák növendékei részére, melyet Molnár K. Dezső h. iskolai igazgató mond. Fél 12 órakor misézik Szabó István. D. u. fél 3 órakor dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost-plébános keresztény tanítást tart. 3 órakor Iytánia után szent olvasó. 5 órakor Rózsafűzér társulatának hónapos ajtatósságát végzi dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost-plébános, sz. beszéd, körmenet és Iytániával.

Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor az istentisztelet Hudák János s. lelkész végzi.

— A városi mérnökök magánmunkálatai. Nagyon érdekes reu-deletet adott ki a kereskedelemügyi miniszter. — Kimondotta ugyanis, hogy a városi mérnök hivatva van az illető építészabályzat alapján a város területén eszközözendő építkezések terveit gyakorolni; ebből kifolyólag a miniszter véleménye szerint azon területen belül, melyre az illető városi építészabályzat hatálya kiterjed, a műépítészeti mellékfoglalkozás a városi mérnöknek hivatásával összeférhetetlen.

— Kossuth születésnapja. A Kossuth-dalkör, mely Debreczenben olyan buzgó ápolója Kossuth Lajos emlékének, e hó 20 án ünnepli Kossuth születésének 102 ik évfordulóját. Az ünnepély hangversenyvel kezdődik és táncmulatsággal végződik. A műsor összeállításán most

faradoznak a dalkör áldozatkész, hazafias tagjai.

— Uj városi számvevő. Domahidy Elemér főispán Kovács Sándor volt városi számvevő helyére Madarász Imre volt vármegyei tb. számvevőt nevezte ki.

— Népesedés. Az elmúlt héten az anyakönyvi hivatalnál 54 születést jelentettek be (24 fiu, 30 leány). Meghalt 35, természetes szaporodás tehát a múlt héten 19.

— Meghívás. A volt főgimnáziumi igazgató ur, főtisztelendő **Váradi Károly**, városunkból eltávozván, folyó évi szeptember hó 4-én, vasárnap, délelőtt 11 órakor a főgimnázium dísztermében együttes búcsú-ünnepélyt rendezünk, melyre az egyházközségi bizottmány, főgimnáziumi bizottság és iskolaszék igen tisztelt tagjait egyenkint és külön tisztelettel meghívom. Ez alkalommal az összes t. tagok kedves családtagjait, esetleg az ünnepeltnek egyéb tisztelőit, volt növendékeit, azok tisztelt szüleit szívesen látjuk, sőt nagyon kérjük, hogy mentől nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek. Debreczen, 1904. szept. 2. Szívvelyes tisztelettel dr. Wolafka Nándor.

— Költöző madarak bucsuja. A golyák pár nap előtt seregestől vonultak át a város felett. Sok fiatal leány megkönnyeb-bülten tekintett utánuk. Pedig most jönnek a veszedelmesebb golyák, az akadémiai hallgatók. A fesskék is bucsuzódnak. Apró csapatokban röpködik körül az épületek falait, be-bepillantanak kicsi puha fészkeikbe, melyet pár nap mulva hosszú fél évre itt hagynak. Az idén rossz nyaruk volt a szegény fesskéknak. A szárazság miatt kevés volt a szunyog, sovány volt a szunyog, sovány volt a táplálékuk.

— Leesett az állványról. Az iparos tanoncziskola építésénél tegnap délután az állványról leesett Varga István kőműves. Varga mintegy 5 méter magasságról zuhant alá és a fején súlyos sérüléseket szenvedett. Hütter Károly dr. vette ápolás alá.

— Kinevezés. Bernáth Elemér, a debreczeni kir. tábla elnöke dr. **Moldován** Ferencz nagybányai lakos, ügyvédjelöltet díjtalan joggyakornokká és dr. **Tomcsányi** László debreczeni kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká kinevezte.

— Békéltetés. Az ipartestületi békéltető bizottság tegnap délután 4 órára hirdetett ülése elmaradt. A békéltetést ma délután végzi a bizottság **Vetéssy Béla** rendőrfogalmazó einöklete alatt, az ipartestület tanácstermében.

— Szakoktatás a tanoncziskolában Az ipartestület elhatározta, hogy a tanoncziskolában a szakoktatást csak szakiparosok végezzék. A tanoncziskolák felügyelő-bizottsága el is fogadta ezt, de a tanfelügyelő — törvényadta jogánál fogva — a határozatot megsemmisítette. Tóth Kálmán ipartestületi elnök óvást emelt a megsemmisítés ellen és az egész ügyet megfelebbezte a miniszterhez. Szakkörökben érdeklődéssel várják a miniszter döntését.

— Elhunyt lelkészné. Részvétellel értesülünk, hogy özv. Sáfrány Zsigmondné Stépán Róza ev. ref. lelkészné, kinek férje hosszú időn át volt tégglási pap, az éjjel 2 órakor Nyomtató-utca 7. számú lakásán meghalt. Az elhunyt holttestét ma délután Tégglásra viszik és férje mellé temetik. Az elhunytban Sáfrány Lajos az ev. ref. fels. leányiskola tanára édesanyját gyászolja.

— A hét menyasszonyai és vőlegényei. Egri Ferencz — Békési Erzsébet,

Kovács János — Domján Erzsébet, Lovasi József — Lovász Juliánna, Láber Aladar — Berényi Gizella, Oláh József — Varga Zsuzsanna, Peterman Ferencz — Miskolczi Eszter.

— Házasságok. A múlt szombaton között kimutatásunk óta Debreczenben házasságra léptek: Tóth Ferencz Milovics Katalinnal, Gellén Ferencz Kapássy Erzsikével, Szeremley Béla Dóczy Ilonkával, Katz Ignác Friedmann Fánival, Wolonitz Izidor Zeidler Leopoldinával, Nagy József Szatmári Juliánnával, Gulácsi Mihály Bereczki Juliánnával, Nemedi Sándor Petes Szarka Máriával, Goldstein Dávid Goldstein Gizellával. Összesen 9 pár.

— Karácsonyi kiállítás. Már említettük, hogy az ipartestület nagyszabású, vásárral egybekötött karácsonyi kiállítást rendez. A kiállítás, a jelentkezőekből itélve, messze felülmúlja az eddig rendezett karácsonyi kiállításokat. A jelentkezők e hónap 15 éig tartanak. A kiállítás belépő jegyeinek összegéből az ipartestület vásárolni fog a kiállított tárgyak közül és a megvásárolt tárgyakat a látogatók közt ki-sorsolja. A kiállítást karácsony előtt két héttel nyitják meg.

— Megszökött az urától. Sok vi-szálykodás közt húzta az életet férje mellett Izsó Lászlóné, a nánási vendéglős felesége. Nehány héttel ezelőtt a férj a Félix-für-dőbe ment üdülni, még pedig állítólag egy hölgy társaságában. Ez annyira elkésri-tette az asszonyt, hogy szökésre határozta el magát. Tizenkétezer koronát magához véve 3 nappal ezelőtt bejött Debreczenbe. A férje, mikor ezt megtudta, abba hagyta a fürdőzést és az asszony keresésére indult. Tegnap bejött Debreczenbe és a rendőrsé-gen jelentette, hogy a felesége — mint azt véletlenül megtudta — egyik debreczeni szállodában van. Izsó Lászlóval Bardócz biztos az asszony keresésére indult és a Központi szállodában meg is találta az asszonyt. Heves családi jelenet után az lett a dolog vége, hogy az asszony a 12 ezer koronával együtt vonatra ült a férje társaságában és egymásnak mindent megboc-sátva, hazazonáltak Nánásra.

— Öngyilkos ifju. Tegnap délután Szent-Anna-utca 29. számú házban **Kutas** Károly Lajos győri születésű 21 éves keres-kezőségét szíven lőtte magát. A fiatal em-ber Donogán és Somossy özgnél volt al-kalmazva és megnyerő modoráért, szinte leányos szelidségéért mindenki szerette. Teg-nap egész nap nem volt üzletben, hanem a lakásán töltötte a napot levélírással. Délben az ebédjét is lakására vitette s az ételvivő fiúnak mondta, hogy 4 órakor keresse fel. Mikor 4 óra körül bementek a szobájába, már akkor nem élt. Kutas az asztal mellett ülve lőtte meg magát. Hét milliméteres, hat-lövetű revolver az, melylyel az ifju kioltotta életét. A gyilkosságról azonnal értesítették a rendőrséget, honnan dr. Balkányi Emil orvos és Bardócz András rendőrbiztos men-tek az öngyilkoshoz, ki akkor már halott volt. Négy levelet hagyott hátra és pedig egyet főnökeinek, egyet atyjának Ujpestre, Nagy Lajosnénak Budapestre és egyet Spitz Annának Győrbe. Öngyilkosságának okáról egyik levélben sem ír, de minden jel arra mutat, hogy gyógyíthatatlan betegsége adta kezébe a gyilkos fegyvert. Kutas Károlyt holnap délelőtt temetik a közkörházból.

— Halálozások. Legutóbbi kimuta-tásunk óta az anyakönyvi hivatal halálo-zási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Komjáti István ev. ref. 2 hónapos, Herli József ev. ref. 1 hónapos, Holeczmann Sándor izr. 13 napos, Balog Sándor ev. ref. 59 éves, Almási János róm. kath. 60 éves, özv. Tolvaj Józsefné ev. ref. 72 éves, Sárközi Farkas izr. 57 éves, özv. Faragó Jánosné ev. ref. 74 éves.

— A szegény asszony pénze. A nagytemplom előtti gyümölcsosron ma dél-

előtt Szilágyi Gáborától elloptak egy kis pénzárát, melyben 20 korona 60 fillér volt. A szegény asszony sirva panaszkodott az esetről a rendőrségen, hol megindították a nyomozást a szegény asszony pénze után.

— **Hűtlen férj.** Fiatal, siró asszonyka járt ma a rendőrségen. A fiatal asszony Hajduböszörményből való és Kiss Ferencz-nének hívják. Elmondta, hogy a férje a napokban elhagyta és a Homokkertben egy, a város területéről végleg kitiltott nővel él. A rendőrség hazatoloncoltatja a csábító kétes hírű hölgyet és az eltévelyedett férj visszakérül asszonyához.

— **Megtámadta az apját.** Dologkerülő, vásott csavargó Szabó Lajos. Tegnap jött elő a környékbeli csavargásából és egyenesen a csavargók társaskörébe, a Simonffy-utcai piacra ment, hol össze is veszett Szebenyi Mihály csavargóval, ki Szabót úgy fejen vágta, hogy rögtön elborította a vér. Ez azonban nem akadályozta meg a 22 éves csavargót abban, hogy ma reggel a Hatvan-utcai kútnál megtámadja apját, Szabó Bálintot. Az öreg a fia tarkón ragadta s fojtogatni kezdte és csak a rendőr segítségével menekült ki Szabó Bálint a fia kezei közül. A csavargó fiút a rendőrségre kísérték.

— **Hadi iskolába rendelt debreczeni katonatiszt.** A honvédelmi miniszter a felsőbb tiszti tanfolyam idei évfolyamának hallgatói közül Nyiri Lászlót a debreczeni 3-ik honvéd gyalogszred tisztikarának rokonszenves tagját a hadi iskolába rendelte be. Nyiri Lászlót a bécsi hadi iskolában vezérkari tiszté képezik ki.

— **Halálos villámcsapás.** Lipppa község határában tegnap egy 40-45 éves körüli, a munkás-osztályhoz tartozó férfi holttestet találtak, melyről kiderült, hogy villámcsapás okozta halálát. — A holttestet az ottani temető halottas házába szállították, hol lefényképezik és holnap eltemetik. Személyazonosságát mindeztideig nem sikerült még megállapítani.

— **Végkiárulás.** Szifft Aladár piaci kereskedő üzletében, mivel most végkiárulás van, mesés olcsó árákon szerzhetők be női ruhaszövetek, kartonok, zephírek, kendők stb gyári áron adatnak el, miért is olvasóink figyelmét felhívjuk a czég mai számunkban megjelent hirdetésére.

— **Tankönyvek bekötését Dávidházy Kálmán könyvkötészete, Fűvészkert-utca 9 dik szám alatt, a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti.** Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legjobb ízlés szerint készíttetnek.

— **1000 drb. „King“ cigarettahüvely 1 frt. „King“ parafával 180 Egyiptomi különlegesség King 1:20. Valódi Egyiptomi Pharao 1:50 kapható kizárólag Mentze Henrik újdonságok áruházában.**

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

— **Zádor Lajos női ruha készítői műtermében elsőrendű gyakorlott varrónők felvétetnek.**

SZÍNHÁZ.

Elismerés Makó Lajosnak.

A debreczeni színház bérlői ivet közzétesznek maguk között, melyben igazolják, hogy Makó Lajos igazgatásával, működésével és társulatával teljesen meg voltak és vannak elégedve. A bérlők részletesen felsorolják a Makó érdemeit és áldozatkésztségét az új darabok beszerzése és azoknak fényes kiállításáért. Az ivet eddig majdnem

az összes páholy és támlászek bérlők aláírták.

És akkor, amikor Debreczenben úgy a városi tanács, mint az összes bérlők, elismerésüket fejezik ki Makó Lajos működése felett, akkor egyik szegedi lap folyton támadja Makót és éppen debreczeni működéséből kifolyólag.

Igy egyik utóbbi számában a többek közt ezt írta:

„Sőt ha nem csalódunk“ a „Csodagyerek, előadása rendőri beavatkozást provokált.“

Hát tisztelt szegedi lapársunk nagyon is csalódik, mert Debreczenben senki sem tud arról, hogy a Makó Lajos igazgatása alatt egyetlen előadás is elmaradt volna rendőri vagy más beavatkozás folytán.

Csodálatos dolog, a Szeged és Vidéke, mióta megválasztották Makót szegedi igazgatónak, jobban akarja tudni a Debreczenben történeteket, mint Debreczen egész községe.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

(Érkezik d. u. 1/2 órákor.)

Az oroszokat körülzárták.

— 5000 orosz a vízbe fullt. —

Budapest, szeptember 3. Tokióból jelentik a Reuter-ügynökségnek, hogy a Taice folyó megáradt, a gázlók járhatatlanok. — Mindezek dacára Kuroki hadserege folytatja az előrenyomulást, hogy az oroszok visszavonulását elzárja.

Ugyancsak a Reuter-ügynökségnek egy Tokióból később keletkezett távirata szerint **Kuroki csapatai megütözték a menekülő oroszokat. Az ütközet a japánok fényes győzelmével végződött, az orosz sereget visszazoritották a Taice folyó felé, miközben mintegy 5000 orosz vízbe fullt.**

Budapest, szept. 3. Oyama tábornagy jelenti Tokióba, hogy a japán hadvezetés főhadiszállását áttette Liaojangba. Ugyancsak Oyama tábornagy jelenti, hogy az oroszok visszavonulásuk közben Liaojang északi részét felgyújtották.

Budapest, szept. 4. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy Tokióban azt hiszik, hogy Oyama tábornagy főhadereje is átkelt már a Taice folyón és egyesült Kurokival.

Budapest, szept. 3. A Reuter-ügyn. tokiói jelentése szerint Kuroki a Taice folyón rendkívül megerősített állást foglalt el.

Budapest, szeptember 3. A „Daily Express“ tudósítója jelenti Liaojangból Londonba: A távirati összeköttetés el van vágva, küldözöcczel adtam fel táviratom. Oyama főhadiszállását Liaojangba tette át Oku hadserege folyton üldözi az oroszokat kik vad futásban menekülnek. A menekülő oroszok között leirhatatlan kavargás van. Menekülésük közben **temérdek hadiszert és ágyukat hagytak hátra, melyek a japánok kezébe jutottak.**

Az oroszok eszeveszetteen futnak és menekülés közben **több ezer orosz a Taice folyón való átkelés közben a vízbe fullt.**

Az orosz hadsereg teljesen elesüggedt.

Lehangoltság, levertég uralkodik még Kuropatkinnál és vezérkaránál is. Az oroszok maguk sem bíznak már a további győzelemben és abban, hogy sikerül Mukdenig eljutniok.

A velük szemben várakozó Kurokival is csak a látszat kedvéért harcoltok. Kuropatkin és vezérkara meg van győződve, hogy minden erőlködés dacára az orosz sereg Liaojangnál elpusztul.

A kormány és a takarmányhiány.

Budapest, A legközelebbi minisztertanács két fontos tárggyal foglalkozni fog. Egyik a parlament őszi munkarendje, másik a takarmányhiány.

A földmivvelésügyi miniszter részletes jelentést terjeszt a minisztertanács elé, melyben vidékről vidékre pontosan kimutatja mennyi a marhaállomány és mennyi a takarmány, legfontosabb része a jelentésnek az, hogy ott, ahol szükség van a takarmányra, az állam maga szállítja a gazdáknak és az árát 10 éves kamat nélküli részletekben fizethetik vissza.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A harmadik esküdtszék esküdtői.

A harmadik esküdtszéki ciklus esküdtőit már kisorsolták. A harmadik ülészakban esküdték lesznek:

Dr. Heile Károly jogtanár, Deák József gazdálkodó, Balázs Ödön gyógyszerész tulajdonos, Zöld Mihály földbirtokos, Hauer Bertalan vendéglős, Harsányi Gábor szüreszabó, Vadon Sándor ügyvéd, Pongor Ambrus eszmadia, Kovács István timármester, Huszár Sándor magánzó, Fürst Ödön szesznagykereskedő, Ungvári Mihály kerékgyártó, Somossy László divatkereskedő, Hegedüs István eszmadia, Holländer József terményk., Ungvári Andor gazdálkodó, Lichtstein Mihály földbirtokos, Kohn Henrik fűszerkereskedő, Kerékgyártó Sándor bádogos, Zöld István földbirtokos, dr. Varga Kálmán ügyvéd, Horváth András szobafestő, Király Gyula eszmadia, Rott Lipót divatáru keresk., Burger D. József izr. hitközség főjegyzője, Szabados Ferenc sertéskereskedő, Egey Imre fényképész, Kovács Gyula vaskereskedő, Veréb Lajos zárgyáros, Végh Mihály magánzó.

Helyettes esküdtéül kisorsoltattak: Balla Mihály férfi szabó, Tiszai Imre gazdálkodó, Dobi János sertéskereskedő, Széplaki József cipész mester, Tóth Ferenc földbirtokos, Nagy István mezáros mester, Eesedi Imre gazdálkodó, Róth János cipész mester, Bihari Nagy István építő mester, Homoki Imre eszmadia.

Lujza hercegnő.

Az ujságrportot csak romantikus hangon lehet megírni. Amikor az ember a reggelijéhez betüket fal, megkivánja, hogy meg szokott gondolataihoz hasonuljanak az ujságok híradásai. Némelykor azonban mégis csak illendő dolog, ha lesimítjuk a romantika fényes patináját és úgy látjuk az eseményeket, ahogy valójában vannak.

A Lujza hercegnő dolgát olyanténformán szeretjük elgondolni, hogy a kőbúrgi nő, miként valami új Julia, megszökött szerelmes Romeójával. Oh, olyan szép, olyan bájos és olyan megható romantikus história ez. A szerelmes hercegnő, aki elhagyatva eped lovagja után, nagyon ideális. S milyen megindító elgondolni, hogy a hercegnőt örültnek tartják, pedig csak szerelmi lázban

ég. Ah, sóhajtanak az érzékeny lelkek, van még szerelem, vannak még ábrándozó, nemes lelkek.

A dolog illetéknéppen valóban romantikus, csak kissé másformán áll a dolog. Julia, illetéknéppen az ábrándos hercegnő ugyan, nem karcos, lenge virágszál, hajlékony lilium, ifju lélek. Julia, akit Lujzának hívnak, immár negyvenöt esztendő és kissé kövér. A haja — szőke, bájos fürtök — festéket is látott már. A homlokán redők vannak és az arca pirja sem valódián üde. Julia, a kőburgi hercegnő, ezuttal egy kövér asszonyság, aki a polgári társadalomban valószínűleg a nagyleányos mamák, vagy a nagymamajelöltek tiszteletreméltó gárdájába tartoznék.

S a szökés, a romantikus szökés is olyan prozai. Nincs kötélházas, nincs gitár és semmi szerelmi epedés. Automobil vágat ehelyett az utakon és a menekülő nő sem könyvet tart a kezében: ékszerdobozt visz magával. A szöktető sem ifju már; száz kilométerre várja a nőt és epekedés, sóhajtozás helyett nagyokat nyög, mert gyöttri a csusz.

Bizony, nagyon reális dolog ez: — kövér Julia és csuzos Romeó története. S nem is szerelmi történet, hanem egyszerű szökés. De nem a szerelmes nő, nem az ábrándos lélek szökött meg, hanem a vágyakozó asszony. Az asszony, akit hat esztendője őriznek és akinek hat esztendője nincs férje. El kell csak gondolni, hogy egy vágyakkal teli asszonyt boldog pásztorórákban eltöltött esztendő után elzárják a világtól. Bizony, az vágyakozók kifeje. S mikor kiviszik a börtönből, Elsterbadba mennek vele, ahol nincsen férfi. Méltóztassanak a romantikát kereső lelkek itt kihámozni a romantikát. Nem lehet!

Az történet csupán, hogy a negyvenöt éves asszonynak, aki jól táplált, eléggé erőteljes és igen vágyakozó, szük volt az a börtön. Hiányzott valami, illetéknéppen valaki: — a férfi. Kereste a módot, kutatta az alkalmat, hogy megtalálja. Nem őt kereste, hanem az akárkít. S természetes, hogy az az akárai újra a csuzos főhadnagy lett, aki már egyszer kíségette a hercegnőt első vágyakozása alkalmából, amikor rajtavesztett a tiltott esőkök élvezetén.

A romantikus történet eként nem annyira bájos, mint inkább csunya, nagyon csunya asszonyi historia. Egy buja asszony dolga, akit nem ideálizálni, legfőképpen sajnalni lehet.

Ugor.

Egy család tragédiája.

Apa, anya és leány öngyilkossága.

— Saját tudósítónktól. —

szeptember 3.

Borzasztó tragédia színhelye volt Arad megye egyik pusztája, az Otlaka községhez tartozó Medgyes. — Az egész család részese a megdöbbentő eseménynek: a férj, aki ma már halott, a feleség és a leány, akik haldokolva készülnek arra a sötét utra, melyen a családfő már a halál országába lépett.

Deutsch Jakab medgyes-otlakai-pusztai kereskedőről és családjáról szól a szomorú krónika, mely mély megdöbbenést keltett a tanyai lakosság között, de amelyet részvétellel fogadnak Aradon is, hol az egykor vagyonos kereskedőt sokan ismerték.

Deutsch, ki 58 éves volt, hosszabb idő óta betegeskedett. A tuberkulózis roncsolta testét s ölte meg benne az élethez való kedvet. Amint a teste, lelke romlott, a vagyona is a romlás útjára jutott. A néhány esztendővel ezetott jómódu keres-

kedő és vendéglős a tönk felé indult. Az idei év különösen rossz volt Deutschra nézve. Üzletében nagyban járta a hitel. A földmives nép az aratás előtt nem tud fizetni, a termés értékesítése után rója le adósságát. Az idén azonban, az inséges esztendő nem igen hozott termést s a kereskedő kinnlevőségeiből nem kapott semmit sem.

Ez a körülmény, üzletének tönkretelése, meg a gyógyíthatatlan betegség arra az elhatározásra vitték Deutsch Jakabot, hogy véget vet életének.

Tegnap azután végre is hajtotta tettét. Délelőtt kilencz óra után felkelt ágyából, odavánszorgott revolveréért, azután visszafeküdt ágyába és föbelötte magát. A lövés halálos volt, a fejébe hatolt golyó megölte a szerencsétlen sorsu embert.

Ez a tragédia első része, melyet követett a többi. Deutsch házában élt a nevelt leánya, a 16 éves Singer Izabella. Mikor a leány megtudta, hogy nevelőatyja meghalt, ő is öngyilkosságra szánta magát. Gyufából foszfor-oidatot készített s megitta. Az erős méregtől a leány súlyos égési sebeket szenvedett s iszonyu kínjában csakhamar eszméletét veszítette.

A leány gyermekkorá óta gondos nevelésben részesült. A nevelőapja nagyon szerette s részant a vagyonát is, mert feleségétől gyermeke nem volt. — Ugy látszik, Deutschné nem volt hasonló érzelmekkel eltelve a leány iránt. Hogy ez így volt, azt a leány árulta el abban a levélben, melyet végzetes tette előtt írt. Azért akar meghalni — mondja a levélben — mert fél nevelőanyja üldözésétől. Egyetlen támaszát veszítette el nevelőatyjában, kinek halálával rossz sors várakozott volna rá.

A család szomorú történetének még ezzel sincsen vége. Követte a két öngyilkost Deutschné. A tragikus események hatása alatt ő is halálra szánta el magát. Egy éles késsel szurást ejtett magán. — Deutschné sérülése is igen súlyos, úgy hogy haldokolva fekszik a házban, hol férjét kiterítették. A megmérgezett leányt a gyulai közpórházba szállították. Az ápolás aligha segíthet rajta, mert a szegény leány is haldoklik.

A hatóság megindította a nyomozatot. A szomorú esemény nem sok felde-riteni valót adott a hatóság emberei számára, de annál több megdöbbenésre való okot azoknak, kik a szerencsétlen családot ismerték.

A japán nő.

— szeptember 3.

Usida asszony, a newyorki japán főkonzul felesége, a The Far East című angol folyóiratban a minap érdekes cikket írt a modern japán asszonyról. A folyóirat Newyorkban jelenik meg s az a czélja, hogy a japán érdekeket szolgálja az Egyesült Államokban. Usida asszony finom modora, műveltsége és éleselméjűsége egyik legkedveltebb tagja a newyorki előkelő hölgytársaságnak.

Az új, modern japán asszonyról alig lehet ma már olyat írni, ami egy amerikai folyóirat olvasói előtt még új volna, írja cikkében Usida asszony. A mai japán asszony sokkal jobban hasonlít már amerikai és az európai testvéreire, mint anyjához vagy nagyanyjához. Még anyám ko-

rában is nem tanították a japán leányt odahaza semmi másra, mint hogy majdan urának jó felesége és gyermekeinek jó anyja legyen. Ez okból első sorban szerénységre, engedelmességre és önmagának való fegyelmezésre szoktatták.

A nevelés ez erkölcsi oldala mellett meg kellett tanulnia a háztartáshoz tartozó dolgokat, a varrást, a teakészítést, a fel-szolgalást, művirágkészítést, megtanították írni, olvasni, sőt nem ritkán a zenében és az irodalomban is oktatást kapott. De rendszeres iskolai oktatásról és kiművelésről azelőtt szó sem lehetett Japánban.

A fiatal japán leányok ma már modern iskolai oktatásban részesülnek, egészen nyugati mintára. A modern japán nő eljár a társaságba, a nyilvános gyűlésekre, mulatságokra, valamint a fölolvadásokra is. Folyóiratokat is adnak ki, amelyekben jogaikról és kötelességeikről vitatkoznak. Épen most alakítottak egy országos társulatot a háboruba vonult katonák családtagjainak segítségére.

A modern japán nő sokkal függetlenebb, mint anyja volt, többet lát a maga szemével s nem hisz vakon mindent. Ma már nincs olyan leány Japánban, a ki ne tudna írni, olvasni, mert a törvény könyvszeríti a szülőket, hogy gyermekeiket hat éves korukban iskolába küldjék. Az elemi iskolából mehet a leány, ha akar, a felsőbb iskolába. A felsőbb leánynevelés oly rohamosan haladt, hogy később aztán bizonyos reakció állott be. Japánt évenként tömérdek idegen keresi föl. Sokan irnak könyvet az országról, de kevés ember ismeri alaposan a viszonyokat s még kevesebb a japán nőt. Sokan a gésákról ítélnék, de ezek rendszerint igen közönséges nők, akik mit sem törődnek az erénynyel.

A japán nő csinos, idővel azonban rendszerint meghízik és egészen gömbölyű lesz, ennek oka, hogy keveset mozog. A serdülő fiúk és leányok az iskolában többféle sportot üznek, de a mint kikerülnek, vége a testedzésnek. A jobb körökben nagyon otthonos a tenisz, de a japán nő ruhája, a mely otthon igen kényelmes, nem alkalmas azonban semmiféle sportra.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: Amica.

18

— Jó tehát, mondja meg neki, — gunyolódott Herbert — és lássa, hogy elhiszi-e magának, aki oly kész volt megcsalni engemet. Azt gondolja, hogy talán nem tudom, hogy Morville Edit, madame Anna, a szegény énekes miért ment a gazdag De l' Ormehoz?

Edit nem tudta hosszasan felekezni magát.

— Távozzék ebből a szobából — kiáltotta és hirtelen előre lépve, kezét a csengettyű-zsinórra tette, — vagy szégyenteljesen utasítom ki innét!

Herbert tudta, hogy Edit a fenyegetését végre fogja hajtani és a meghiusított gyűlölet tekintetével távozott.

De l'Orme asszony egész testében reszkette roskadt a székre. Szédült attól, amin most keresztülment és megrémítette az a tény, hogy Herbert méréselte őt inzultálni, őt, aki most feleség és inzultálta majdnem annyira, ahogy alig egy évvel ezelőtt tette, midőn őt, a fiatal leányt, aki egyedül és tehetetlenül volt idegenek között, teljesen az ő kényére és

irgalmára hagyva gondolta lenni. Ezt egyedül maradt a hotelben és megfizetve a vendéglősnének, amit kért, Edit elhagyta a házat és a kriket-térre ment. Erőfeszítésbe került biztosan járni, mert a feje még mindig szédült és hálaérzettel hallotta a Geisler ur hangját részvétellel mondani: „De l'Orme asszony, kegyed még mindig kábult az ütéstől, kérem fogadja el a karomat“ és kezét a karjára vonta.

— Hol van a férjem? — kérdezte Edit.

— Nem messze innét. Nem látja őt a tulsó oldalon? És Guy milyen feltűnő szép férfi! Boosánat, hogy azt mondom.

— Őn régi barátja a férjemnek?

— Igen. En őt már első házassága előtt ismertem.

— Tehát ismerte az első feleségét?

— Nagyon jól — válaszolta Geisler megkönnyebbülve, hogy De l'Orme asszonyban nem volt meg az az ellenszenv, ami a második feleségben rendszeren megvan, midőn elődjét említik.

— Valamelyik gyermeke hasonlít hozzá? volt az Edit kérdése.

— Blanka kisasszony hasonlít egy keveset hozzá, de nem olyan szép, amilyen Alan Amy volt. Helén az atyja anyjához hasonlít, aki Howard volt és Alan, a hogy kegyed láthatja, egészen De l'Orme.

— Ő derék fiu, mondja a mostohaanyja. Én nagyon szeretem Alant.

— Van valami nagyon megnyerő rajta, jegyezte meg Geisler.

— Ő a férjemhez hasonlít, volt a válasz.

Es ekkor De l'Orme ur közeledett, megköszönte a Geisler szivességét és a feleségét a saját gondozásába vette.

Édes Edit, hogy érzed magadat? kérdezte, lehajolva hozzá.

— Jobban. — elég jól, hogy veled haza lovagoljak.

— Akarod, hogy most menjünk?

— Nem, engedj, hogy a karodra támaszkodjam és itt maradok, míg a játék bevégeződik.

Es ott maradtak és Geisler Orlof, a hűtlen barát szintén közelükben maradt.

VI.

Ha De l'Orme asszony azon napnak az estéjén, melyen ott megjelent, az Eustonok házába nézhetett volna és láthatta volna az ő szivessége által vidámmá tett arcokat, egy időre a saját boldogtalanságáról megfeledkezett volna.

Euston ur a kisebbik leányát a térdén tartva ült, a másikkal az oldala mellett, az utóbbi a nap nagy eseményét — a De l'Orme asszony látogatását beszélte el.

— És, papa — mondta Ágnes — ő azt mondta, hogy ő csak egy olyan adósságot fizet vissza, melylyel papának tartozik, mert ezelőtt hat évvel papa nagyon szives volt hozzá. Azt mondta: „mondja meg az atyjának, midőn ma este hazajön, hogy De l'Orme Edit nem felejtette el azt a sziveséget, mit a madame Anna del Vala, az énekesnő érdekében tett.“

— Madame Anna! kiáltotta Euston. — Tehát De l'Orme asszony, a fiatal La Vala, énekesnő?

— Ő azt mondta, hogy az és atyám emlékezni fog reá?

(Folyt³ köv.)

A legelősbbe
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piacz-
és Szent-Anna-utca
sarkán.

Kávé import

Brazíliai és keletindiai
legfinomabb zamatu kávé
igen olcsón kapható

KOHN HENRIK

fűszer-, festék- és ásvány-
viz-nagykereskedésében,
Gróf Degenfeld-tér.

Az üzlet teljes felosztása miatt hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

SZIFFT ALADÁR Piacz-utca 24. sz.

Schroll-féle chiffonok és vásznak, női és férfi fehérenemű és téli alsó ruhák, női ruhaszövetek és posztók, téli fej- és nyakkendők, asztalneműek és ágýterítők, batisztok, kartonok, zefírek, ezerna p'que és velour barchetek, selyem kendők, esernyők és fűzők, kesztyűk, harisnyák és kötények, bélések és rövidárúk stb.

— Az összes raktáron levő áruk —

gyári áron alul végkiárúsítottatnak.

Az áruraktár berendezéssel együtt eladó. — Az üzlethelyiség kiadó.

Sziff Aladár, Piacz-utca 24.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábadozók részére
Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

— Kiválóan jó izü. —

Több mint 2000 orvosi elismerő nyilatkozat

Kapható:

J. Serravallo-nál

Trieszt-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. üvegekben 2 kor. 40 fillérecé
1/1 " " 4 " 40 "

Apró hirdetések.

Díja 10 skóig 40 fillér, minden további
szó 4 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. fillér.

28 ÖL föld, új tanyával, a szoboszlói ut 10-ik kilométernél eladó. Értekezhetni Pósa Józsefnél Hajduszoboszló, Nemzeti-utca 6. szám, Kardos Péter házában.

Bajuszpedró.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotsnek V. Emil
utóda

Grossz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.
Valamint Tóth Béla gyógyszerárában.

**BRAZAYE
SOSBORSZESZ**

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

Van szerencsém tudatni a n. é.
szünettel, hogy

Szabó Lajos fia urak

Szent Annai szőlőtelepének

„asztali-bor“

ermény megszerztem és a fehér li-
gerjét 30 kr. jézárért, a verest 40
rajczár rt. árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény.

Állandó raktár különböző hegyi
csemegé borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

Iskolás

fiuk és leányok

részére kész fehérne-
müek, ágynemüek, mad-
rácz, ágyterítők, papla-
nok, flaneltakarók, haris-
nyák és zsebkendők nagy-
választékban és csakis el-
sőrendű minőségben

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.

Aki

olcsón, jól, praktikusán és modernül

épitkezni akar,

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczen, Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kasté-
lyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági
épületek stb. tervezését vagy elkészítését,
nedves lakások szárazzá tételét, betoniro-
zást vagy bármily építkezéshez tartozó
munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt elő-
nyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít
a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára.
— Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzo-
kat, költségvetést.

Mamák és tanítónők

becses figyelmébe!

Ajánljuk az iskolai év beálltára
jó szintartó himző selymek és pa-
mutok, kötő pamutok, minta kendők
a himzéshez, és mindennemű kézimun-
kához való minden hozzávalót.

Legjutányosabban és
legjobbat egyedül csak

Füstös Testvérek

női kézimunka és szakértősen veze-
tett nagyválasztéku előnyomda üz-
letében szerezhetők be.

— Piacz-utca 12. szám. —

Hirlapelárusítók felvételnek

a „Debreczen“ elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztépület

Az őszi és téli
idényre!

Iskola öltönyök

fiu- és férfi-ruhák a legolcsóbb-
tól a legfinomabb kivitelig
mesés olcsó árban
kaphatók

KATZ HERMANN

czégnél

Debreczen, Piacz-utca 43.

Csak még rövid ideig!

Szönyegraktárunk áthelyezése
miatt az összes ott lévő árukat
leszállítottuk:

Különös olcsó alkalmi vétel képen
ajánljuk:

Több száz drb. szönyegmaradékot
féláron.

Visszamaradt függönyöket
féláron.

Butorszövet maradékot
féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket
féláron.

Visszamaradt valódi smyrna szönyegek
féláron.

Bosznay J. és Társa.

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak még rövid ideig!